

JEZIK

ČASOPIS ZA KULTURU
HRVATSKOGA
KNJIŽEVNOG JEZIKA

Uz obilježavanje 50. obljetnice

Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika

Prvi organizirani javni otpor hrvatske kulturne i znanstvene javnosti jezičnomu unitarizmu zbio se 17. ožujka 1967. kada je u tjedniku Telegram objavljena Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika. Potpisalo ju je 18 hrvatskih kulturnih i znanstvenih ustanova. Obilježavajući ove godine 50. obljetnicu toga događaja, prijelomnice u novijoj hrvatskoj povijesti, želimo biti dostojnim sljednicima Deklaracije, odlučni očuvati i zaštititi ime, položaj, ugled i sadržaj hrvatskoga jezika.

Unatoč neuspjehu dvaju jugoslavenskih unitarističkih jezičnih projekata u prošlom stoljeću, ponovno se pokušava stvoriti zajednički štokavski jezik kao ključna poveznica kulturnoga prostora četiriju novonastalih država, pri čem pojedinci i skupine u Hrvatskoj i izvan nje ugrožavaju postignute hrvatske norme i iskrivljuju povijesne činjenice.

Iznose se znanstveno davno odbačene teze o zajedničkom nastanku i razvitku štokavski stiliziranih književnih jezika. Iako može biti riječ o dodirima u pojedinim razdobljima stilizacije tih jezika, znanost je nedvojbeno dokazala da se hrvatski jezik stoljećima samostalno izgrađivao u književni jezik s nesumnjivim posebnim kulturnim identitetom.

Obraćamo se hrvatskoj javnosti, hrvatskim kulturnim i znanstvenim ustanovama, upozoravajući na današnje prijetnje hrvatskomu jeziku te na poricanje njegove povijesne samobitnosti zbog političkih i geostrateških interesa. Nijekanje hrvatskoga jezičnoga identiteta povreda je ustavnoga poretka Republike Hrvatske i mogući izvor njezine nestabilnosti.

Podsjećamo da je prijeporna suvremena jezična i pravopisna pitanja rješavalo Vijeće za normu hrvatskoga standardnoga jezika, koje je 2012. ukinuto bez ikakva obrazloženja. Očekujemo da se ponovno uspostavi Vijeće za normu hrvatskoga jezika, sastavljeno od najboljih i najvjerodostojnijih stručnjaka. Uloga je Vijeća nezamjenjiva za suvremeni razvitak hrvatskoga jezika kao komunikacijskoga sredstva u svim civilizacijski bitnim ulogama. Većina europskih zemalja ima i zakone koji zaštićuju službeni jezik u javnoj uporabi pa bi bilo dobro da se tako pravno zaštiti i hrvatski.

Tima dvama sredstvima osigurao bi se slobodan i nesmetan razvitak hrvatskoga jezika u svim pojavnostima, sustavno uredila njegova službena i javna uporaba te bi se istodobno štitio i promicao i hrvatski književni jezik i hrvatska narječja, dijalekti i mjesni govori.

Uredništvo Jezika

*Stjepan Babić, Nataša Bašić, Mario Grčević, Sanda Ham,
Radoslav Katičić, Mile Mamić, Stefan Rittgasser*